

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Милене Танасијевић

„Педагошки аспекти наставе енглеског језика на даљину на универзитетском нивоу“

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на VI редовној седници одржаној 20. априла 2022. године донело је Одлуку бр. 1479/1 о образовању Комисије за преглед и оцену урађене докторске дисертације кандидаткиње Милене Танасијевић под насловом **„Педагошки аспекти наставе енглеског језика на даљину на универзитетском нивоу“**.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Ана Ђорђевић, доцент, уже научна област Англистика, предмет Енглески језик, изабрана 11.7.2018. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Ненад Томовић, ванредни професор, уже научна област Англистика, предмет Енглески језик, изабран 10.7.2019. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Наташа Јанковић, доцент, уже научна област Англистика, предмет Енглески језик, изабрана 1.8.2017. године, Учитељски факултет Универзитета у Београду

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:

Милена, Јован, Танасијевић

2. Датум рођења, општина, република:

07. јануар 1978. године, Скопље, Северна Македонија

3. Датум одбране, место и назив мастер рада: /

4. Научна област из које је стечено академско звање мастера:

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„Педагошки аспекти наставе енглеског језика на даљину на универзитетском нивоу“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација Милене Танасијевић има 206 страна и чине је следеће целине:

Резиме се кључним речима на српском језику у коме су описани предмет и циљеви истраживања, методологија, најзначајнији резултати и закључак, као и резиме са кључним речима на енглеском језику, садржај и седам поглавља:

Увод (1-4 страна) – уводно поглавље у коме су представљени предмет, циљеви и методологија истраживања, као и област образовања на даљину.

Преглед литературе (5-32 страна) – представљен је преглед литературе у области образовања на даљину, као и наставе енглеског језика на даљину, теорија учења и усвајања другог језика, фактора који утичу на процесе учења и усвајања другог језика, индивидуалних разлика у учењу и усвајању другог језика, оцењивања у настави страног језика као и припреме курикулума за курсеве страног језика.

Припрема курикулума и наставних материјала за учионицу и имигрирање на платформу за е-учење (33-45 страна) – модел припреме курикулума за имиграцију курса из учионице на платформу за е-учење на универзитету Метрополитан у Београду.

Истраживање (45-116 страна) – хипотезе, методе истраживања, анализа података и резултати квантитативног истраживања, као и студије случаја уз дискусију резултата.

Закључак (117-120 страна) – закључна разматрања, као и могући правци даљих истраживања.

Литература (121-128 страна) – 127 јединица

Прилози (128-203 страна) – 6 прилога

Рад садржи 28 табела.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У **уводном делу** Милене Танасијевић представља предмет дисертације, а то је процес учења и усвајања страног језика на даљину, као и циљ дисертације, што је истраживање педагошких принципа припреме и извођења наставе на даљину на курсевима страног језика на високошколском нивоу који имигрирају из учионице у окружење за е-учење. Такође, у уводном делу је дат и кратак преглед развоја образовања на даљину кроз историју.

И другом поглављу **Преглед литературе** дат је преглед литературе из свих области којом се бави дисертација. Представљена је литература у области **наставе на даљину**, са акцентом на наставу страног језика на даљину, комуникацију путем рачунара у настави страног језика на даљину (асинхрона и синхрона), улогу наставника у том процесу, искуства ученика у настави на даљину, примену нових технологија (вики стране, блогови, мобилни уређаји), наставу страних језика на даљину на високошколском нивоу глобално, као и у Србији, и наставу страних језика на даљину услед ширења заразне болести Covid 19. У прегледу литературе је представљен и **развој теорија о учењу и усвајању другог језика** уз осврт на значајне радове из те области, о **најзначајним факторима** који утичу на процес учења и усвајања страног језика, **индивидуалним разликама** код ученика страних језика, стратегијама учења, учења страног језика у учионици, **оцењивању**, као и о **припреми курикулума за учење страног језика**.

Треће поглавље **Припрема курикулума и наставних материјала за учионицу и имигрирање на платформу за е-учење** представља модел курса енглеског језика на

високошколском нивоу који је припреман по принципима за припрему курикулума за учење енглеског језика на универзитету Метрополитан. Милена Танасијевић представља ситуациону анализу потреба, односно принцип припреме наставних материјала на универзитету Метрополитан, уз поштовање постулата Болоњског процеса. Након анализе потреба, формулисани су циљеви и исходи учења на предметима НТ111 Енглески језик 1 и НТ112 Енглески језик 2 и припремљен је детаљни силабус за те предмете који су уједно и предмет истраживања. Будући да универзитет Метрополитан захтева цикличну контролу квалитета наставних материјала, након припреме силабуса за предмете, приступа се првој фази евалуације курсева која се састоји од самоевалуације коју ради сам аутор наставних материјала, као и од евалуације од стране управе Универзитета. Након тога, аутор наставних материјала приступа планирању и припреми наставних материјала односно лекција које треба да буду исте како за традиционалне студенте који наставу прате у учионици, тако и за студенте на даљину, односно курс треба да имигрира из учионице у окружење за е-учење. Милена Танасијевић представља детаљан процес планирања часа, као и модел часа који имигрира. Након припреме свих 15 предавања за 15 наставних недеља, наступа друга фаза евалуације припремљених наставних материјала која се састоји од самоевалуације коју ради сам аутор наставних материјала, евалуације од стране колега као и од евалуације од стране центра за обраду и публикавање наставних материјала на ЛАМС систем за е-учење. У току семестра, односно у току имплементације курса врши се трећа фаза евалуације наставних материјала, односно самоевалуација путем дневника у ком предавач бележи сва запажања о току наставе, односно о томе шта би требало да буде промењено при следећој припреми наставних материјала. Четврта фаза евалуације се одвија на крају семестра путем анонимне анкете коју попуњавају студенти у којој износе своје мишљење о свим аспектима наставе. Након увида у анкету, уз белешке из дневника, наставник може да приступи припреми нових наставних материјала за следећу академску годину.

Четврто поглавље представља **истраживање активности и постигнућа традиционалних и студената на даљину**. Истраживачко питање је да ли категорија тип студирања, у оквиру које постоје традиционални (класични) облик студија, као и студије на даљину (онлајн студије), доводи до разлика у степену активности студената при изради предиспитних обавеза, као и у укупно постигнутом успеху на завршном испиту. Полазна хипотеза је следећа: **H₁: Категорија (тип) студирања утиче на успех који студенти постижу на предметима НТ111 Енглески језик 1 и НТ112 Енглески језик 2.**

Хипотеза је испитана кроз четири различите категорије студената, а у свакој од њих је било по две групе студената (контролна и експериментална група) и постављена је хипотеза за сваку од категорија.

Прва категорија је **традиционални тип студирања наспрам студирања на даљину**, кроз две групе студената које припадају једној генерацији студената у академској 2019/2020. години који су слушали предмет НТ111 Енглески језик 1 по истом плану предмета (контролна група - укупно 247 традиционалних студената и експериментална група - укупно 83 студената на даљину).

Друга категорија је **традиционални тип студирања и традиционални тип студирања који је услед ширења пандемије Covid 19 био нагло пребачен на студирање на даљину**, кроз две групе студената који су слушали предмет НТ112 Енглески језик 2 по истом плану предмета у две различите академске године (контролна група - укупно 158 традиционалних студената из генерације 2018/2019. који су предмет слушали традиционално у учионици и експериментална група - укупно 263 студената који су предмет слушали на даљину уз

наставу уживо преко платформе *zoom*).

Трећа категорија је **студирање на даљину и студирање на даљину уз могућност праћења наставе уживо преко платформе *zoom*** кроз две генерације студената на даљину (контролна група од укупно 83 студената на даљину који су предмет HT111 Енглески језик 1 слушали на даљину и експериментална група од укупно 131 студента на даљину којима је било омогућено да наставу прате уживо преко платформе *zoom*).

Четврта категорија је **студирање на даљину уз наставу уживо преко платформе *zoom* из семестра у семестар** кроз две групе студената (контролна група од укупно 249 студената који су слушали предмет HT111 Енглески језик 1 и експериментална група од укупно 262 студената који су слушали предмет HT112 Енглески језик 2 у току 2020/2021. академске године).

У истраживању, Милена Танасијевић је испитивала у којој су мери студенти који су припадали различитим категоријама испуњавали предиспитне обавезе (домаћи задаци, семинарски рад, пројекат, колоквијум, тест слушања, поени за залагање), као и какав су успех остварили. За сваку од категорија студирања представљен је табеларни приказ испуњености предиспитних обавеза за сваку групу студената, дескриптивна статистика, тестирање нормалности основних скупова као и Mann-Whitney Test. У квантитативном делу истраживања коришћен је софтвер SPSS.

У циљу дубље анализе квантитативних резултата да би се утврдило на који начин студенти на даљину приступају учењу енглеског језика онлајн, спроведено је и квалитативно истраживање кроз четири студије случаја путем интервјуа.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

1. Tanasijević, M. & N. Janković. (2021). The New Virtual Reality – Teachers' and Students' Perceptions and Experience in English Language Learning and Teaching Online. *Inovacije u nastavi* 34(4), preuzeto sa: <http://www.inovacijeunastavi.rs/wp-content/uploads/Inovacije4-21/12-Tanasijevic.pdf>
2. S. Šipragić Đokić, M. Tanasijević. (2022). "Student's Voices: How Languages Are Learnt Online in ESP Courses", U M. Papić i N. Janković (ur.), *Zbornik radova sa Pete međunarodne konferencije Jezik – struka – nauka 2.1 (rad prihvaćen za objavljivanje)*

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Квантитативно истраживање које је обављено кроз анализу четири категорије студирања је показало следеће:

У првој анализираној категорији - традиционални тип студирања наспрам студирања на даљину, **дескриптивна статистика је показала да је контролна група (традиционални студенти) у значајно већем броју урадила предиспитне обавезе**. Статистичка анализа варијабли је показала да су традиционални студенти имали бољи учинак само у једној предиспитној обавези, а то је тест слушања, док су студенти на даљину остварили бољи

успех у укупно оствареним поенима на предиспитним обавезама, као и при сабирању предиспитних поена и поена са завршног испита, односно у завршној оцени.

У другој анализираној категорији - традиционални тип студирања и традиционални тип студирања који је услед ширења пандемије **Covid 19** био нагло пребачен на студирање на даљину, **дескриптивна статистика није показала значајне разлике између група**, како у испуњењу предиспитних обавеза, тако и у оствареном успеху у виду завршне оцене.

У трећој анализираној категорији - студирање на даљину и студирање на даљину уз могућност праћења наставе уживо преко платформе *zoom*, **дескриптивна статистика је показала да је код обе групе студената мање од половине студената приступило изради предиспитних обавеза. Није било статистички значајне разлике ни у случају једне варијабле.**

У четвртој анализираној категорији - студирање на даљину уз наставу уживо преко платформе *zoom* из семестра у семестар, **статистичка анализа је показала да постоји статистички значајна разлика у корист контролне групе при изради предиспитних обавеза.**

Квалитативно истраживање је спроведено кроз **четири студије случаја**, односно интервјуа преко апликације *zoom* са четири студенткиње на даљину. Студенткиње су одговарале на иста питања у вези са својим очекивањима и уверењима о учењу енглеског језика на даљину, искуством са платформом за е-учење ЛАМС, перцепцијама о степену тежине савладавања свих језичких вештина, као и својим ставовима о перспективама и изазовима у учењу енглеског језика на даљину.

Закључци који су изведени из квантитативног и квалитативног истраживања су следећи:

- при припреми наставних материјала за наставу на даљину потребно је да се обрати пажња на инпут, односно студентима на даљину су потребне детаљне инструкције и примери, али преобиман материјал може да их обесхрабри и да им одузме значајно више времена
- време које је потребно студентима на даљину да савладају наставни материјал је индивидуално и варира. Због тога, настава на даљину омогућава студентима на даљину огроман степен флексибилности у томе колико ће времена провести у учењу
- при припреми наставних материјала за наставу на даљину, потребно је да се задаци добро градирају, односно да се крене од лакших ка тежим задацима. Уколико се студент на даљину још на почетку сусретне са претешким задатком, то делује обесхрабрујуће
- негативне емоције (трема, страх, стид) су мање присутне у настави на даљину
- настава на даљину омогућава развој аутономије у учењу
- један од кључних фактора за успех при учењу на даљину је висок степен мотивације. Спољна мотивација (додела поена и оцена на испиту) у многоме подиже степен мотивације. Студенти на даљину мотивацију схватају као дисциплину за учење и рад
- настава на даљину омогућава студентима да користе сопствени стил учења
- тип личности утиче на степен комуникације између студената на даљину и предавача, екстровертне личности се мање устручавају да затраже помоћ и консултације, док се

интровертне личности труде да саме нађу одговоре или да разреше дилеме.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма „iThenticate”, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације **„Педагошки аспекти наставе енглеског језика на даљину на универзитетском нивоу“** аутора Милене Танасијевић, констатујем да утврђено подударање текста износи 11%.

Овај степен подударности у складу је са Чланом 9. *Правилника*.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати позитивну оцену докторске дисертације **„Педагошки аспекти наставе енглеског језика на даљину на универзитетском нивоу“** аутора Милене Танасијевић и да кандидаткињу позове на усмену одбрану пред овом Комисијом.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. _____
др Ана Ђорђевић, доцент
2. _____
др Ненад Томовић, ванредни професор
3. _____
др Наташа Јанковић, доцент